

Eduskunnan vastaus EV 259/2022 vp — HE 189/2022 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sukupuolen vahvistamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sukupuolen vahvistamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 189/2022 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Sosiaali- ja terveysvaliokunta (StVM 42/2022 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lausumat:

1. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto arvioi ja valmistelee tarvittavat säädösmuutokset transsukupuolisten lasten ja nuorten itsemääräämisoikeuden edistämiseksi sukupuolen vahvistamisessa.
2. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto arvioi sukupuolen vahvistamista koskevan lain vaikutuksia urheiluun ja ryhtyy tarvittaessa toimiin urheilujärjestöjen toiminnan tukemiseksi muutoksessa sekä tarvittaessa lainsäädäntötoimiin.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

sukupuolen vahvistamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Sukupuolen vahvistamisen edellytykset

Henkilö vahvistetaan kuuluvaksi toiseen sukupuoleen kuin mihin hänet on väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa (661/2009) tarkoitettuun väestötietojärjestelmään merkitty, jos hän:

- 1) esittää selvityksen siitä, että hän pysyvästi kokee kuuluvansa vahvistettavaan sukupuoleen;
- 2) on täysi-ikäinen; ja
- 3) on Suomen kansalainen tai hänellä on asuinpaikka Suomessa.

2 §

Hakemus ja sen käsittely

Sukupuolen vahvistamista koskeva hakemus on tehtävä kirjallisesti Digi- ja väestötietovirastolle.

Hakemuksen tultua vireille Digi- ja väestötietoviraston on viipymättä annettava hakijalle tietoa hakemuksen käsittelystä ja sukupuolen vahvistamisen oikeusvaikutuksista. Hakijan on nämä tiedot saatuaan kirjallisesti vahvistettava hakemuksensa, kuitenkin aikaisintaan 30 päivän kuluessa siitä, kun hakemus on tullut vireille. Digi- ja väestötietovirasto voi vahvistaa hakijan sukupuolen, kun hakija on vahvistanut hakemuksensa. Jos hakija ei ole vahvistanut hakemusta viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hakemus on tullut vireille, hakemus raukeaa.

Kun Digi- ja väestötietovirasto on vahvistanut henkilön sukupuolen, sen on välittömästi tehtävä merkintä vahvistetusta sukupuolesta väestötietojärjestelmään.

Kun avioliitossa tai rekisteröidyssä parisuhteessa olevan henkilön sukupuoli vahvistetaan, Digi- ja väestötietoviraston on lähetettävä vahvistamisesta ilmoitus henkilön aviopuolisolle tai rekisteröidyn parisuhteen toiselle osapuolelle.

Uuden hakemuksen sukupuolen vahvistamiseksi voi tehdä aikaisintaan, kun on kulunut yksi vuosi edellisestä sukupuolen vahvistamisesta. Erityisen painavasta syystä uuden hakemuksen sukupuolen vahvistamiseksi voi kuitenkin tehdä ennen yhden vuoden määräajan päättymistä.

Ahvenanmaalla tässä laissa Digi- ja väestötietovirastolle säädettyjä tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

3 §

Sukupuolen vahvistamisen oikeusvaikutukset

Tämän lain mukaisesti vahvistettua sukupuolta on pidettävä henkilön sukupuolena sovellettaessa muuta lainsäädäntöä, jollei toisin säädetä.

Eduskunnan vastaus EV 259/2022 vp

Säännöksiä, jotka koskevat raskaana olevaa, imettävää tai synnyttäneitä naista, sovelletaan raskaana olevaan, imettävään tai synnyttäneeseen henkilöön sukupuolen vahvistamisesta riippumatta.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, sovellettaessa hedelmöityshoidoista annettua lakia (1237/2006) ja oikeusgeneettisestä isyystutkimuksesta annettua lakia (378/2005) henkilön sukupuolena pidetään henkilön syntymässä määriteltyä sukupuolta.

Terveystietolain (1326/2010) 14 §:ssä ja mainitun lain nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettujen seulonnat, jotka järjestetään henkilön sukupuolen perusteella, voidaan järjestää sukupuolen vahvistamisesta riippumatta sen perusteella, mikä on lääketieteellisesti perusteltua. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tällaisten seulontojen järjestämisestä.

4 §

Sukupuolen vahvistamisen oikeusvaikutukset vanhemmuuteen

Vanhemmuslain (775/2022) 3 §:ssä tarkoitettu aviomiehen isyys todetaan lapsen syntymän hetkellä väestötietojärjestelmään merkityn sukupuolen perusteella.

Vanhemmuslain 2 §:ää sovelletaan äitiyden toteamiseen ja mainitun lain 4 §:n 2 momenttia isyyden vahvistamiseen sukupuolen vahvistamisesta riippumatta.

Vanhemmuslain 4 §:n 3 momentissa ja 5 §:n 1 momentissa tarkoitettu hedelmöityshoitosuostumukseen perustuva vanhemmuus vahvistetaan isyytenä tai äitiytenä sen sukupuolen mukaan, joka oli merkitty väestötietojärjestelmään suostumusta annettaessa. Mainitun lain 4 §:n 3 momentissa tarkoitettu isyyden vahvistamiseen annettu suostumuksen perustuva vanhemmuus vahvistetaan kuitenkin aina isyytenä.

5 §

Vanhemmusnimikkeen muuttaminen

Digi- ja väestötietovirasto voi hakemuksesta muuttaa henkilön vanhemmusnimikkeen vastaamaan hänen vahvistettua sukupuoltaan. Henkilö voi tehdä hakemuksen vanhemmusnimikkeen muuttamisesta samalla, kun hän hakee sukupuolensa vahvistamista, tai sukupuolen vahvistamisen jälkeen.

Kun vanhemmusnimike muutetaan, Digi- ja väestötietoviraston on lähetettävä siitä ilmoitus hakijan alaikäisten lasten huoltajille.

6 §

Ulkomaisen päätöksen tunnustaminen

Jos henkilö on vieraassa valtiossa tehdyllä ja siinä valtiossa voimassa olevalla päätöksellä vahvistettu kuuluvaksi toiseen sukupuoleen kuin mihin hänet on Suomen väestötietojärjestelmään merkitty, päätös tunnustetaan Suomessa ilman eri vahvistusta, jos henkilö oli päätöstä tehtäessä sen valtion kansalainen tai hänellä oli asuinpaikka siinä valtiossa, jossa päätös tehtiin.

Päätöksenä, jota 1 momentissa tarkoitetaan, pidetään tuomioistuimen ja muun viranomaisen päätöstä tai muuta toimenpidettä tai rekisteröintiä, jos henkilön sukupuoli katsotaan tällaisen toi-

Eduskunnan vastaus EV 259/2022 vp

menpiteen seurauksena vahvistetuksi siinä valtiossa, jossa päätös, toimenpide tai rekisteröinti tehtiin.

7 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

8 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annettu laki (563/2002).

Tämän lain 5 §:ää sovelletaan vasta 1 päivästä maaliskuuta 2024.

Laki

steriloimislain 1 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan steriloimislain (283/1970) 1 §:n 7 kohta ja 4 §:n 1 momentin 4 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 564/2002, sekä

muutetaan 1 §:n 6 kohta sekä 4 §:n 1 momentin 3 kohta ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 564/2002, seuraavasti:

1 §

Steriloimiseen voidaan tämän lain säännöksiä noudattaen asianomaisen henkilön pyynnöstä ryhtyä:

6) kun hänen sairautensa tai muu siihen verrattava syy vakavasti rajoittaa hänen kykyään hoitaa lapsia.

4 §

Steriloimiseen voidaan ryhtyä:

Eduskunnan vastaus EV 259/2022 vp

3) 1 §:n 5 ja 6 kohdassa ja 2 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston luvalla.

Jos yhden lääkärin, tai 1 §:n 3 ja 4 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa, kahden lääkärin päätös on kielteinen, voidaan lupaa steriloimiseen pyytää Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

äitiysavustuslain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan äitiysavustuslain (477/1993) 1 §:n 1 momentti ja 2 §, sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti laissa 643/2004 ja 2 § osaksi laissa 546/2022, seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus ja soveltamisala

Raskaana olevalle suoritetaan tämän lain mukaisesti valtion varoista äitiysavustus, jonka tarkoituksena on raskaana olevan ja lapsen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen.

2 §

Oikeus avustukseen

Oikeus äitiysavustukseen on raskaana olevalla, jonka raskaus on kestänyt vähintään 154 päivää. Avustuksen saamisen edellytyksenä on lisäksi, että raskaana oleva on ennen raskaudentilansa neljännen kuukauden päättymistä käynyt terveystarkastuksessa terveyskeskuksessa tai lääkärin vastaanotolla. Kansaneläkelaitos voi kuitenkin erityisestä syystä kuultuaan tarvittaessa hyvinvointialuetta myöntää avustuksen terveystarkastuksen laiminlyömisestä huolimatta.

Jos avustukseen oikeutettu kuolee ennen kuin avustus on suoritettu, avustus suoritetaan lapsen hoitoon käytettäväksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

kansaneläkelain 40 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansaneläkelain (568/2007) 40 §:n 3 momentti seuraavasti:

40 §

Oikeus lapseneläkkeeseen

Täysorvolla lapsella on oikeus lapseneläkkeeseen samanaikaisesti kahden edunjättäjän jälkeen, joista toinen voi olla muukin kuin lapsen oma vanhempi. Lapsi on täysorpo, kun hänen molemmat omat vanhempansa ovat kuolleet. Täysorpona pidetään myös lasta, jonka ainoa oma vanhempi on kuollut.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

lääketieteellisestä tutkimuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lääketieteellisestä tutkimuksesta annetun lain (488/1999) 2 §:n 2 ja 3 kohta, 9 §, 11 §:n 1 momentti ja 12 §:n 1 ja 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 2 ja 3 kohta, 9 § ja 12 §:n 1 momentti laissa 984/2021 ja 11 §:n 1 momentti laissa 1486/2019, seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Eduskunnan vastaus EV 259/2022 vp

2) *alkiolla* hedelmöityksen tuloksena syntynyttä elävää solujoukkoa, joka ei ole kiinnittynyt ihmisen elimistöön;

3) *sikiöllä* ihmisen elimistöön kiinnittynyttä elävää alkiota;

9 §

Raskaana oleva tai imettävä tutkittavana

Raskaana oleva tai imettävä saa olla tutkittavana raskauteen tai alkion, sikiön, vastasyntyneen tai imeväisikäisen lapsen terveyteen liittyvässä tutkimuksessa vain, jos samoja tieteellisiä tuloksia ei voida saavuttaa muita tutkimalla ja on olemassa tieteellisesti perustellut syyt olettaa, että:

1) tutkimukseen osallistumisesta koituu kyseiselle raskaana olevan tai imettävän taikka alkion, sikiön tai lapsen terveydelle välitöntä hyötyä, joka on siitä koituvia riskejä ja rasituksia suurempi; tai

2) tutkimukseen osallistumisesta koituu hyötyä raskaana olevien tai imettävien taikka alkioiden, sikiöiden, vastasyntyneiden tai imeväisikäisten lasten terveydelle ja tutkimuksesta aiheutuu raskaana olevalle tai imettävälle, alkioille, sikiölle tai lapselle vain erittäin pieni riski ja rasitus.

Jos tutkimus ei liity raskauteen tai alkion, sikiön tai vastasyntyneen tai imeväisikäisen lapsen terveyteen, raskaana oleva tai imettävä voi olla tutkittavana, jos tutkimuksesta koituu raskaana olevalle tai imettävälle, alkioille, sikiölle tai lapselle vain erittäin pieni riski ja rasitus.

11 §

Alkiotutkimuksen edellytykset

Ihmisen elimistön ulkopuolella olevaan alkioon kohdistuvaa lääketieteellistä tutkimusta saa tehdä vain niissä laitoksissa, jotka ovat saaneet siihen luvan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuselta. Luvan myöntämisen edellytyksistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

12 §

Suostumus alkiotutkimukseen

Ihmisen elimistön ulkopuolella olevaan alkioon kohdistuvaan lääketieteelliseen tutkimukseen ei saa ryhtyä ilman sukusolujen luovuttajan kirjallista suostumusta. Luovuttajalle on annettava 5 a §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetut tiedot 5 a ja 6 §:ssä säädetyllä tavalla. Suostumuksen peruuttamiseen sovelletaan, mitä 5 a §:n 6 momentissa säädetään.

Ihmisen elimistössä olevan alkion tutkimukseen ei saa ryhtyä ilman hänen kirjallista suostumustaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

raskauden keskeyttämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään raskauden keskeyttämisestä annettuun lakiin (239/1970) uusi 14 a § seuraavasti:

14 a §

Mitä tässä laissa säädetään naisesta, sovelletaan raskaana olevaan henkilöön sukupuolen vahvistamisesta riippumatta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 12 §:n 2 momentin 3 kohta ja 3 momentti, 13 §:n 1 momentin 8 kohta ja 40 §:n johdantokappale, sellaisina kuin niistä ovat 12 §:n 2 momentin 3 kohta ja 3 momentti laissa 1175/2019, seuraavasti:

12 §

Henkilötunnuksen korjaaminen ja muuttaminen

Väestötietojärjestelmään tallennettu henkilötunnus voidaan muuttaa, jos:

3) henkilö on sukupuolen vahvistamisesta annetun lain (/) mukaisesti vahvistettu toiseen sukupuoleen kuuluvaksi.

Henkilötunnuksen muuttamisesta päättää 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa Digi- ja väestötietovirasto ja 3 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa sukupuolen vahvistamisesta

Eduskunnan vastaus EV 259/2022 vp

annetun lain 2 §:ssä tarkoitettu viranomainen. Asianosaisen on haettava henkilötunnuksen muuttamista kirjallisesti.

13 §

Henkilöstä järjestelmään talletettavat tiedot

Väestötietojärjestelmään talletetaan rekisteröinnin kohteena olevasta henkilöstä seuraavat tiedot:

— — — — —
8) vanhemmuusnimike sekä lapsen ja vanhemman perheoikeudellista asemaa koskevat tiedot;
— — — — —

40 §

Sukupuolen vahvistamista koskevan tiedon luovuttamisen rajoitukset

Väestötietojärjestelmään talletettu henkilön sukupuolen vahvistamista koskeva tieto, sekä tieto hänellä välittömästi ennen sukupuolen vahvistamista olleesta entisestä henkilötunnuksesta ja mahdollisesta entisestä etunimestä sekä tieto aiemmasta vanhemmuusnimikkeestä voidaan luovuttaa vain:

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 13 §:n 1 momentin 8 kohta ja 40 § tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä maaliskuuta 2024.

Edellä 13 §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitettu vanhemmuusnimike talletetaan säännöksen voimaan tullessa lapsen vanhemmalle, jonka vanhemmuuden osoittava 13 §:n 1 momentin 8 kohdan mukainen perheoikeudellista asemaa koskeva tieto on säännöksen voimaan tullessa talletettuna väestötietojärjestelmään. Vanhemmuusnimikkeeksi talletetaan lapsen ja vanhemman perheoikeudellista asemaa koskevan tiedon perusteella joko äiti tai isä.

Laki

kotikuntalain 2 ja 6 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kotikuntalain (201/1994) 2 §:n 1 momentti ja 6 a §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 6 a §:n 2 momentti laissa 669/2016, seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 259/2022 vp

2 §

Kotikunta

Henkilön kotikunta on jäljempänä tässä laissa säädettyin poikkeuksin se kunta, jossa hän asuu. Vastasyntyneen lapsen kotikunta on se kunta, jossa hänet synnyttäneellä vanhemmalla on kotikunta lapsen syntyessä.

6 a §

Väestökirjanpitokunta

Jos Suomen kansalaisella ei ole ollut kotikuntaa Suomessa, hänen väestökirjanpitokuntansa määräytyy synnyttäneen vanhemman, toisen vanhemman tai puolison kotikunnan taikka väestökirjanpitokunnan mukaan mainitussa järjestyksessä. Väestökirjanpitokunta on se kunta, joka hänen saadessaan Suomen kansalaisuuden oli hänen vanhempansa tai puolisonsa kotikunta tai väestökirjanpitokunta. Jos vanhemmilla tai puolisoilla ei ollut tällöin kotikuntaa eikä väestökirjanpitokuntaa Suomessa, väestökirjanpitokunta on Helsinki. Merkintä väestökirjanpitokunnasta tehdään, kun henkilön tiedot merkitään ensimmäisen kerran väestötietojärjestelmään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 6 ja 6 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain (361/1983) 6 §:n 1 momentti ja 6 a §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 190/2019, seuraavasti:

6 §

Huoltajat lapsen syntymän perusteella

Lapsen vanhemmat, jotka lapsen syntyessä ovat avioliitossa keskenään, ovat kumpikin lapsensa huoltajia. Jos vanhemmat eivät lapsen syntyessä ole avioliitossa keskenään, on huoltaja tällöin se, joka on synnyttänyt lapsen.

Eduskunnan vastaus EV 259/2022 vp

6 a §

Eräiden vanhemmuutta koskevien ratkaisujen vaikutus lapsen huoltoon

Jos lapsen synnyttänyt on yksin lapsensa huoltaja ja hän menee avioliittoon henkilön kanssa, jonka tämän jälkeen vahvistetaan olevan lapsen vanhempi, myös tästä vanhemmasta tulee lapsen huoltaja, kun vanhemmuus on vahvistettu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

vanhemmuuslain 68 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan vanhemmuuslain (775/2022) 68 §.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

rikoslain 21 ja 22 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikoslain (39/1889) 21 luvun 4 §:n 1 momentti sekä 22 luvun 1 §:n 3 momentti, 2 §:n 1 momentti ja 3 §:n 1 kohta,

sellaisina kuin ne ovat, 21 luvun 4 §:n 1 momentti laissa 578/1995 sekä 22 luvun 1 §:n 3 momentti, 2 §:n 1 momentti ja 3 §:n 1 kohta laissa 373/2009, seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 259/2022 vp

21 luku

Henkeen ja terveyteen kohdistuvista rikoksista

4 §

Lapsensurma

Joka synnytyksestä johtuvassa uupumuksessa tai ahdistuksessa surmaa lapsensa, on tuomittava *lapsensurmasta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

22 luku

Sikiön, alkion ja perimän loukkaamisesta

1 §

Laiton raskauden keskeyttäminen

Henkilöä, jonka raskauden keskeyttämisestä 1 tai 2 momentissa tarkoitetussa teossa on kyse, ei rangaista tekijänä eikä osallisena laittomaan raskauden keskeyttämiseen tai sen yritykseen. Hänet voidaan kuitenkin tuomita rangaistukseen raskauden keskeyttämisestä annetun lain 13 §:ssä tarkoitetusta rikoksesta.

2 §

Törkeä laiton raskauden keskeyttäminen

Jos laittomassa raskauden keskeyttämisessä

1) aiheutetaan vakava vaara raskaana olevan hengelle tai terveydelle taikka

2) rikos tehdään vastoin raskaana olevan tahtoa

ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava *törkeästä laittomasta raskauden keskeyttämisestä* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

3 §

Laiton alkioon puuttuminen

Joka ryhtyy

Eduskunnan vastaus EV 259/2022 vp

1) alkiotutkimukseen ilman lääketieteellisestä tutkimuksesta annetun lain (488/1999), jäljempänä *tutkimuslaki*, 11 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimivaltaisen viranomaisen lupaa tai tutkimuslain 12 §:n 1 tai 3 momentissa tarkoitettua kirjallista suostumusta,

— — — — —
on tuomittava *laittomasta alkioon puuttumisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

vankeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
*muutetaan vankeuslain (767/2005) 5 luvun 9 §:n 2 momentti sekä 20 luvun 1 §:n 1 momentin 5 kohta ja 2 §:n 3 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 5 luvun 9 §:n 2 momentti laissa 222/2022 ja 20 luvun 1 §:n 1 momentin 5 kohta ja 2 §:n 3 kohta laissa 393/2015, ja
lisätään 5 luvun 1 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:*

5 luku

Sijoittaminen vankilassa

1 §

Vankilan osastot

— — — — —
Vanki, jonka sukupuoli on vahvistettu toiseksi, sijoitetaan hänen vahvistetun sukupuolensa mukaiseen asunto-osastoon. Tästä voidaan kuitenkin poiketa, jos se on välttämätöntä vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi.

9 §

Päätösvalta

— — — — —
Osastolle sijoittamisesta päättää toiminnoista vastaava taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies taikka rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies. Osastolle sijoittamisesta 1 §:n 4 momentin nojalla

Eduskunnan vastaus EV 259/2022 vp

päättää kuitenkin asiakasarvioinnin yksikön yksikönpäällikkö tai muu Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty asiakasarvioinnin yksikön virkamies. Vangin erillään asumisesta omasta pyynnöstä päättää toiminnoista tai turvallisuudesta vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Vankiterveydenhuollon yksikön sairaalaan ottamisesta ja sieltä poistamisesta päättää sairaalan toiminnasta vastaava ylilääkäri tai hänen määräämänsä lääkäri.

20 luku

Muutoksenhaku

1 §

Muutoksenhakukelpoiset päätökset

Vanki tai tuomittu saa vaatia oikaisua tai valittaa Rikosseuraamuslaitoksen päätöksestä, joka koskee:

5) 5 luvun 1 §:n 4 momentissa tarkoitettua vangin sijoittamista, 3 §:ssä tarkoitettua erillään asumista omasta pyynnöstä, 6 §:ssä tarkoitettua varmuusosastolle sijoittamista ja 7 §:ssä tarkoitettua varmuusosastolle sijoittamisen jatkamista;

2 §

Muutoksenhakukiello

Vanki tai tuomittu ei saa vaatia oikaisua eikä valittaa Rikosseuraamuslaitoksen päätöksestä, joka koskee:

3) 5 luvun 1 §:n 2 ja 3 momentissa ja 2 §:ssä tarkoitettua osastolle sijoittamista ja 4 §:ssä tarkoitettua sopimusosastolle sijoittamista;

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

tutkintavankeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tutkintavankeuslain (768/2005) 3 luvun 9 §:n 2 momentti sekä 15 luvun 1 §:n 1 momentin 1 kohta ja 2 §:n 2 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 3 luvun 9 §:n 2 momentti laissa 223/2022 ja 15 luvun 1 §:n 1 momentin 1 kohta ja 2 §:n 2 kohta laissa 394/2015, ja

lisätään 3 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 394/2015 ja 326/2019, uusi 5 momentti seuraavasti:

3 luku

Sijoittaminen vankilassa, perushuolto ja siirtäminen

1 §

Sijoittaminen vankilassa

Tutkintavanki, jonka sukupuoli on vahvistettu toiseksi, sijoitetaan hänen vahvistetun sukupuolensa mukaiseen asunto-osastoon. Tästä voidaan kuitenkin poiketa, jos se on välttämätöntä tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi.

9 §

Päätösvalta

Tutkintavangin sopimusosastolle sijoittamisesta ja erillään asumisesta omasta pyynnöstä päättää rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty toiminnoista tai turvallisuudesta vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Tutkintavangin osastolle sijoittamisesta 1 §:n 5 momentin nojalla ja siirtämisestä päättää asiakasarvioinnin yksikön yksikönpäällikkö tai muu Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty asiakasarvioinnin yksikön virkamies. Tutkintavangin 6 a §:ssä tarkoitetusta lyhytaikaisesta siirtämisestä toiseen vankilaan päättää vastaanottavan vankilan yksikönpäällikkö tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty turvallisuudesta vastaava virkamies sijoitusvankilan yksikönpäällikköä kuultuaan.

Eduskunnan vastaus EV 259/2022 vp

15 luku

Muutoksenhaku

1 §

Muutoksenhakukelpoiset päätökset

Tutkintavanki saa vaatia oikaisua tai valittaa Rikosseuraamuslaitoksen päätöksestä, joka koskee:

1) 3 luvun 1 §:n 5 momentissa tarkoitettua tutkintavangin sijoittamista, 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua erillään asumista omasta pyynnöstä, 3 §:ssä tarkoitettua omien vaatteiden käyttöä tai 4 §:ssä tarkoitettua perusruokavaliosta poikkeamista;

— — — — —

2 §

Muutoksenhakukielto

Tutkintavanki ei saa vaatia oikaisua eikä valittaa Rikosseuraamuslaitoksen päätöksestä, joka koskee:

— — — — —

2) 3 luvun 1 §:n 1—4 momentissa tarkoitettua sijoittamista vankilassa, 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua asumaan sijoittamista, 2 a §:ssä tarkoitettua sopimusosastolle sijoittamista, 6 ja 6 a §:ssä tarkoitettua siirtämistä toiseen vankilaan tai 8 §:n 2 momentissa tarkoitettua tutkintavangin päästämistä muun viranomaisen kuin tuomioistuimen kuultavaksi;

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 1.2.2023

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri